มหาราชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ

4. การพัฒนาจิตอาสาของพระสังฆาธิการ ด้วยหลัก อริยวัฑฒิ 5 พบว่า ทำให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ตามแต่ละวิธีการ ได้แก่ **1)** การพัฒนาจิตอาสา โดยใช้หลักศรัทธา ทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ศรัทธาในตัวพระสังฆาธิการ(ผู้นำ), ศรัทธาในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา และ ศรัทธาในกฎแห่งกรรม 2) การพัฒนาจิตอาสา โดยใช้หลักศีล ทำให้เกิดคุณลักษณะ 4 ประการ คือ การประพฤติตามกฎระเบียบ รู้หน้าที่ ทำภาวะปกติให้สมบูรณ์, การไม่เบียดเบียนตนเอง/ผู้อื่น ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ, การฝึกฝน พัฒนาตนเอง และ การตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในสังคม ช่วยเหลือสังคม 3) การพัฒนาจิตอาสา โดยใช้หลักสุตะ ทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความรอบรู้ ทันโลก ทันเหตุการณ์, การคิดวิเคราะห์แยกแยะได้อย่างมีเหตุผล และ การแก้ปัญหา และการทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น 4) การพัฒนาจิตอาสา โดยใช้หลักจาคะ ทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การเสียสละแบ่งปันทางด้านสิ่งของ เงินทอง, การเสียสละแบ่งปันทางด้านสติปัญญา และ การเสียสละแบ่งปันทางด้านแรงกาย 5) การพัฒนาจิตอาสา โดยใช้หลักปัญญา ทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การใช้ปัญญาเรียนรู้ เข้าใจสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง, การใช้ปัญญาในการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และ การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาต่างๆ ถึงแม้ว่ายังไม่เคยมีงานวิจัยที่นำหลัก อริยวัฑฒิ 5 มาใช้ในการพัฒนาจิตอาสาเลยก็ตาม แต่การนำหลักธรรมอื่นๆ มาใช้ในการพัฒนาจิตอาสามีมาก่อนหน้านี้แล้ว ดังงานวิจัยของ **วลัยรัตน์ ยิ่งดำนุ่น** ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของโครงการจิตอาสา: กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” พบว่า หลักธรรมที่ส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย ได้แก่ หลักสังฆหวัตถุ 4, หลักอิทธิบาท 4, หลักพรหมวิหาร 4, หลักฆราวาสธรรม 4, หลักทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม 4, หลักสาราณียธรรม 4 ล้วนเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมลักษณะการเป็นจิตอาสาทั้งสิ้น นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ **ประทีป จินจี่** (ประทีป จินจี่, 2558 : 111-133) ศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนตามแนวพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทางตรง ได้แก่ เจตจำนงเสรี และปัจจัยที่เป็นสาเหตุทางอ้อมส่งผ่านเจตจำนงเสรี ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กายภาวนา และ สีลภาวนา ปัจจัยภายใน ได้แก่ จิตภาวนา และปัญญาภาวนา นั่นเอง จะเห็นว่า ถึงแม้จะไม่มีงานวิจัยที่นำหลัก อริยวัฑฒิ **5** มาใช้ในการพัฒนาจิตอาสาโดยตรงเลยก็ตาม แต่ในหลักธรรมอื่นๆ ที่เคยนำไปศึกษาร่วมกับจิตอาสาก็มีลักษณะซ้ำหรือใกล้เคียงกับหลัก อริยวัฑฒิ **5** เช่น สีลภาวนา และ ปัญญาภาวนา ก็มีความใกล้เคียงกับ ศีล และปัญญา ในหลักอริยวัฑฒิ **5** นั่นเอง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย